

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an . . . . . 8 fl. (8 coroane).
Pe o jumătate de an . . . . . 1 fl. 50 cr. (8 coroane).
Pentru România 15 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15.) — Telefon nr. 14.
Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr. a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Pentru noi.

Cauza română merge spre bine, înainte! Cauza română devine tot mai cunoscută în cercurile largi din țările culte și e susținută tot mai mult de oameni de valoare și însemnătate!

Eată adevărurile, cari au eșit de nou la iveală zilele aceste și cari Maghiarilor le fac atâta neșază și neplăceri. Eată adevărurile, cari pe noi, susținătorii unei cauze drepte și sfinte, numai bucura și încuraja ne pot.

Dar' se vorbească faptele:

Ziua de 3/15 Maiu s'a sărbătorit peste tot locul unde se află Români, astfel că ea prin aceasta a devenit o sărbătoare națională a întregului neam românesc.

Frații noștri de pretutindena prin sărbătorirea lor, ne-au arătat, că sunt una cu noi în simțăminte, că recunosc îndreptățirea luptelor și dreptatea cauzei noastre. Și au arătat, mai cu seamă frații noștri din dulcea Românie, că în greaua noastră luptă pentru susținerea neamului putem aștepta sprigin de încurajare dela ei.

Eată fapte îmbucurătoare, cari au eșit la iveală cu prilejul zilei de 3/15 Maiu.

Dar' se mergem mai departe.

Tot în zilele aceste ne-au venit știri, că în trei mari foculare ale Europei a fost susținută cu isbândă înveselitoare cauza română.

În Belgia, țeara libertății, în orașul Ardenne, a vorbit pentru noi profesorul *Vreugth*, scoțând la iveală dreptatea noastră și osândind, împreună cu ascultătorii, pe asupritorii noștri pentru faptele nevrednice de veacul luminilor, în care trăim. În alt loc al foii cetitorii află o știre mai lungă despre frumoasa vorbire a lui *Vreugth*, amintind în legătura cu aceasta, că și alți profesori din Belgia au se țină conferențe despre noi și cauza noastră.

A doua.

E știut, că acum se țin în Pesta ședințele delegațiilor, adevărat a trimișilor parlamentelor din Viena și Pesta pentru afacerile comune. Aici a expus starea politică a împărăției noastre, ministrul *Goluchowski*, arătând că e pacnică. Trimisul român din parlamentul vienez, bucovineanul *baronul Vasilco*, la rugarea tinerimei noastre din Viena s'a sculat și a apărut cauza română și a sbiciuit politica de naționalități a stăpânirii maghiare.

E îmbucurător, zicea oratorul, că suntem în bună prietenie cu toate statele vecine, dar' tocmai de aceea e foarte rău, că guvernul maghiar a oprit adunarea dela *Blaj*, care a dat prilej manifestațiilor din București și alte părți a României.

Baronul *Vasilco* arată, că politica față de naționalități a guvernului maghiar e în contradicție cu politica ministrului de externe.

Dorește ca guvernul maghiar să se conformeze politica sa cu politica Monarhiei, și să deslege cât mai curând cauza română din Ardeal, pentru-că altfel primejduiește bunele raporturi ale Monarhiei cu un stat vecin.

Acest fapt vrednic al br. *Vasilco* e de însemnătate mare; căci prin el se atrage luarea aminte asupra mișcărilor stăpânirii maghiare și vestea aceasta pătunde și la Monarhul nostru și în toată Europa. Eată pentru-ce sunt foarte neșăzite Maghiarii asupra acestei întâmplări.

A treia.

Din Paris ne sosesc două vești îmbucurătoare. Una este, că vestitul scriitor francez *Loiseau* a scris o carte, în care suntem și noi apreciați favorabil și despre care vorbim în alt loc al foii noastre. Ear' a doua e, că un alt vestit scriitor, *Jules Brun*, care a fost și pe la noi și în România, ce se ne cunoască, a ținut o conferență la Societatea geografică din Paris despre: *România și Ardealul român*. Cum Societatea geografică din Paris e cu mare vază și *Brun* vestit, a luat parte la conferență un public ales; între alții și ministrul de externe *Hannotaux* al Franței și-a trimis un reprezentant al său. Dl *Brun* a vorbit despre noi și cauza noastră așa de convingător, încât în urmă presidentul conferenței a declarat, că Societatea geografică din Paris e câștigată pentru cauza română și va lucra pentru isbânda ei.

Eată tot atâtea triumfuri, isbânde de-ale noastre. Ce ne arată ele? Ne arată, cum am zis la început, că cauza română înaintează și înaintând, tot mai departe suntem de aceea, ca să putem fi cutropiți de Maghiari, cum cred ei — de mai cred. — Ne arată, că avem sprijoare din multe părți și aceasta ne încurajază să avem tărie și răbdare și să mergem nelnic și statornic — înainte.

Cauza română în Belgia. Tribuna are știro dela corespondentul său din *Bruxella* (Belgia), că la 18 Maiu n. prof. *Aug. de Vreught* din *Wavre* a ținut în orașul *Andenne* o interesantă conferență despre Românii din Transilvania.

La conferență au fost invitați și Românii din *Bruxella*. Secțiunea Ligei de acolo a fost reprezentată prin doi trimiși ai săi.

Conferențiarul făcând cunoscută pe larg și favorabil cauza română a arătat publicului și volnicia din urmă a guvernului maghiar: oprirea adunării dela *Blaj*.

Aflând despre aceasta publicul întreg s'a ridicat cu murmur general, strigând:

„Jos cu Maghiarii! Jos cu apăsătorii!”

Conferențiarul a fost viu felicitat. Delegații români au împărțit în public Protestul Românilor împotriva maghiarisării, care s'a tipărit în vara trecută în *Bruxella*.

Aflăm că dl *Vreught* pregătește un studiu asupra chestiunii române și va ține o conferență și la *Bruxella*.

Vitorul nostru. Vestitul scriitor francez, dl *Charles Loiseau*, din Paris, a publicat săptămâna trecută o însemnată lucrare sub titlul „Balcanul și criza austriacă”.

În această lucrare, dl *Charles Loiseau* scrie câteva pagini călduroase despre Români și indeosebi despre Românii din Ardeal, prevestindu-le pe viitor un rol mare în deslegarea crizei dintre Austria și Ungaria.

Sistemul (modul) de alegere al guvernului a ajuns ear' la vorbă în dietă. Conte *Apponyi* a adresat guvernului o interpelare, dacă are de gând să facă cât mai curând un proiect de lege despre schimbarea legii electorale, respectiv garantarea alegerilor libere?

În vorbirea, ce a ținut-o cu acest prilej *Apponyi*, a zis între altele următoarele: Am ajuns acolo în Ungaria de azi, că pentru câștigarea mandatului de deputat nu mai valorează nimic învățătura, meritele adevărat patriotice, mîntea și caracterul inimei. Trag însă cu atât mai mult în cumpănă legăturile familiare, protecția guvernului, belșugul în bani. Clasa mijlocie a populației azi-măne va fi înșonită cu deșivire de pe terenul luptelor și activității politice, fiindcă dacă ea nu vîre să iee parte la acea litație, al cărei rezultat este mandatul de deputat, atunci peste tot nu mai poate fi vorba de folosirea dreptului său, decât jertfindu-și principiile și averea. Eată o demoralizare a poporului maghiar.

Frumoase stări pregătește chiar și Maghiarilor cinstita ocărnuire.

Dela Ligă. În urma sărbătorilor naționale din 3/15 Maiu, 300 membri noi s'au înscris în Liga culturală.

Cu prilejul congresului, conchelat pe zilele de 24 și 25 Maiu, Liga culturală va da o mare sărbătoare în folosul fondului său.

Tăria noastră. Sub titlul acesta *Liga Română* scrie despre sărbătorile dela 3/15 Maiu, zicând:

„Manifestațiunile noastre au dovedit vrășmașilor naționalității române, că sînt niște naivi și niște imbecili toți acei cari își închipuiau cu puțință, ca chestiunea națională să fie „compromisă”, să fie „îngropată”. Într-o chestiune atît de mare se pot compromite oameni singuratici, dar' ea însași trăește și va trăi nevătmată pînă-cînd va găsi deslegarea pe care ea o reclamă.

Succesul de Duminecă este și trebuie să fie un puternic indemn pentru toți cei nehotărîți și timizi de a se înregimenta din nou la Ligă și a contribui astfel la o puternică și nebiruită organizațiune a tuturor celor-ce vor în toată sinceritatea sufletului lor, ca chestiunea națională să fie îndrumată pe o cale ce duce la isbîndă.

Fraților nostri de peste munți le servește drept mîngăiere că ne-au văzut mișcându-ne noi, într'un timp cînd lanțurile și zăvoarele despotismului maghiar îi țin pe loc, și îi opresc pînă și a sîrba un parastas creștinesc în bisericile lor.

Această mîngăiere le va da noue puteri, pentru-că s'au putut convinge, că nu e o frasă banală cînd se susține, că România întreagă este la spatele lor, spriginindu-'i și ocrotindu-'i.

Lupta în congregațiuni. La 23 Maiu s'a ținut congregațiunea comitatului Caras-Severin în Lugoj.

După-cum aflăm cu plăcere, în această ședință distinsul avocat român, dl *Coriolan Brediceanu* a interpelat asupra faptului, că în bisericile românești la 3/15 Maiu au fost trimiși polițiști, ca spioni.

Fișpanul *Jakabffy* și vicespanul *Litschek* au răspuns, că aceasta a fost de lipsă, ca măsură preventivă (!).

Advocatul *G. Dobrin* a interpelat în afacerea maghiarisădrei numelor.

Eată exemple vrednice de urmat în toate congregațiunile.

Aniversarea uniunii. La 30 I. c. se va sîrba în Cluj aniversarea de 50 ani a dietei transilvane, care a proclamat uniunea Ardealului cu Ungaria.

Orașul Cluj a invitat toate comitatele și corporațiunile. — Guvernul va fi reprezentat prin ministrul *Daniel*.

E în pregătire o expoziție, unde se vor vedea portretele tuturor bărbaților fruntași, cari au lucrat pentru această uniune — pentru noi'veceinic urgisită.

Sărbarea națională de 3/15 Maiu.

Am descris în numărul din urmă câteva conveniri dela noi, din *împărăția tirăniei*. Continuăm acum cu raportul.

Din împărăția tirăniei.

În Cluj.

În Cluj a sărbătorit ziua de 3/15 Maiu tinerimea, dimpreună cu câțiva inteligenți. După sfânta liturgie, la care a cântat corul tinerimei, s'a ținut o ședință sărbătorească a tinerimei. Aici s'au declamat poeziile ocazionale „Glasul unui Român”, „Dașteaptă-te Române”, „Cătră martirii din 48”. Corul tinerimei a cântat cântări naționale, ear' unul dintre tineri a ținut o vorbire despre „Trecut, prezent și viitor”. După amiază și seara s'au ținut două conveniri, la cari au luat parte și inteligența.

În Dej, Turda și Bistrița.

În toate aceste trei orașe Români au fost spionați în biserici, de polițiști și spioni, că oare preoții nu pomenească la daruri pe martirii nostri din 1848. Asemenea s'a petrecut lucrurile și în satele din jurul acestor orașe.

Din Bistrița se vestește, că acolo biserica română a fost plină-plinută de credincioși, cari au știut aprecia însemnătatea zilei.

În Turda — după-cum se scrie *Tribunei* — pe dinaintea bisericilor române umblau polițiști și în biserică a fost un căpitan de poliție, care era cu luare aminte la slujbă — un lucru neîndatînat. La toate trei bisericile slujba s'a ținut sub pază polițienească.

O Doamne al dreptății — scrie coresp. — pînă-cînd vei mai suferi atîta blăstămăție???

În Oradea-mare.

Aici a făcut tinerimea o frumoasă sărbare. Ea s'a înfățișat în număr mare la biserică, ear' seara s'au întrunit tinerii la hotelul „Arborele verde”, unde au sărbătorit prin cântări și vorbiri. Au făcut apoi un protest împotriva opririi adunării dela Blaj și împotriva prigonirilor, iscălit de 23 de tineri.

În Munții-Apuseni.

Jurul *Câmpenilor* și aproape toate satele din Munții-Apuseni au fost inundate de gendarmi și spioni. Se temeau doară stăpînitorii, că se vor răscula Moții? Din pricina aceasta sărbări publice n'au fost, dar' Moții au știut aprecia însemnătatea zilei, dovadă că și la Blaj au plecat 50 de Moți albăceni, din creștetul munților.

În Orăștie și Sebeșul-săsesc.

În Orăștie a fost în amîndouă bisericile poliția, ca spioni, la slujba d-zeească, asemenea și prin comunele din comitatul Hunedoarei, precum în *Deva, Hărău, Banpotoc, Vărmaga* ș. a.

În Sebeș Români au voit să țină o petrecere în „Arini”, dar' căpitanul poliției a oprit-o. Români au sărbătorit ziua întruniți în familii.

În Seliște.

Din Seliște (lîngă Sibiu) se scrie, că în dimineața de 3/15 Maiu au răsărit acolo, ca prin farmec, ca o minune, mai multe steaguri de tricolor național, cari fălăiau în vînt, bătute de ploaie. Unul a răsărit pe o colină, altul pe alta; unul pe un punct mai însemnat din jur, altul într'alt loc; ba unul, cel mai frumos a răsărit tocmai în piața comunei, pe virful pavilionului de vară, unde tinerimea își face obișnuitele petreceri cu joc.

Pînă pe la 8—9 ciasuri au rămas stegulețele la locul lor privite cu drag de toți Românașii, ca semne ale unui viitor de aur — cînd gendarmii, nevoind să înțeleagă minunea zilei de 3/15 Maiu, le-au confiscat pe toate. — Bravi Români, Seliștenii!!

În Doștat.

Părintele *I. Albon*, paroch în Doștat, a slujit în ziua de 3/15 Maiu parastase, date de privați, ear' la daruri au fost pomeneți: *Simion, Ioan, Vasile, Avram, Florian* etc. (nume de-ale marilor nostri bărbați dela 1848). În biserică au fost doi spioni de ai puterei, cari au denunțat aceasta și astfel dl Albon a fost prins de gendarmi și dus la Alba-Iulia, unde, după luarea unui protocol, a fost pus deocamdată pe picior liber. Ce se va mai întîmpla, vom vedea, dar' atîta știm, că la Doștat puterea și-a început orgiile sale.

În Bata-mare.

În Baia-mare, Baia-srie și pe la *Cafnic* în bisericile românești s'au ținut slujbe și s'au ridicat rugăciuni pentru cauza națională, ear' în unele locuri s'au făcut parastase pentru odihna celor răposați. Spionii n'au lipsit nici pe aici. Petrecerile și convênirile, ce erau să se țină în mai multe locuri, au fost oprite. Volnicile au fost și pe aici la culme.

În Iclânzel.

La marginea Câmpiei, în Iclânzel, unde în fiecare an se sărbătoază ziua de 3/15 Maiu, și de astă-dată s'a sărbătorit frumos, deși a fost timp ploios. Inteligenți n'au fost mulți, dar' au fost țărani din *Icland* și *Iclânzel*. S'au ținut mai multe toaste și întrunirea s'a sfîrșit cu o petrecere cu joc, aranjată în casele părintelui *Rom. S. Orbeanu*. La sărbări a fost de față și protopretorul cercului.

În Bănat.

În Bănat încă a fost spionaj prin biserici și comune, dar' cu toate acestea s'au făcut slujbe prin biserici, în Teregova, în comuna B—șă etc.

Din Blaj.

Am amintit, că *Tribuna* și *Gazeta* au sărbătorit în mod vrednic marea zi de 3/15 Maiu. Tot asemenea a făcut și *Unirea* din Blaj, dedicînd pe pagina primă un frumos articol memoriei zilei, în care între altele se zic următoarele:

„Binecuvîntată și laudată să fii, zi măreață de 3/15 Maiu 1848! Ție a fost dat să vezi cea mai grandioasă adunare a neamului românesc din Transilvania. Tu ai întrunit pentru prima-oraă tot ce poporul român avea mai bun și mai ales fără deosebire de clasă și confesiune: pe păstorii înțelepți, pe cărturararii cumpetați, pe tribunii înfocați și pe țărani treji și cuminte...

„În aceste zile rele și grele tu singură verși bucurie, mîngăiere și sperare în sufletele noastre, zi de mare sărbătoare națională!

1848.

— Cronica anului. —

Viena, 19 Maiu.

Ministrii la auzul că M. Sa a fugit la Innsbruck au voit să-și dea dimisiunea și numai garda națională și tinerimea academică i-a putut îndupleca să rămână în post, dar' în mod provisor. Se fac încercări pentru a proclama republica. O deputațiune merge la Innsbruck, se roage pe M. Sa să se reîntoarcă la Viena. Se zice, că Monarchul la rugarea deputațiunii încă în acea zi a plecat spre Viena. (Wien. Ztg.)

Budapesta, 19 Maiu.

Ministrul - președinte com. *Lud. Batthyányi* între alte ordinațiuni, edă și una adresată Sécuiilor, provocându-i ca se grăbească la Seghedin, unde se va așeza oaste de 12.000 soldați. (Org. Naț.)

Sibiu, 20 Maiu.

Divisia de Sécui trecînd cătră Sibiu a comis niște excese foarte urite. Mai cu seamă Români n'au putut fi lăsați în pace și pe o muiere au batjocorit-o în modul cel

mai neuman. La Nocrich au sfârmat pajura împărătească între injurături asupra casei domnitoare. (Gaz. de Trans.)

Mediaș, 22 Maiu.

Faima că vin Sécuii a neliniștit tot orașul, punându-se pe picior de războiu, însă nu s'a întâmplat nimic. Locuitorii s'au apucat a direge cetatea. (Gaz. de Trans.)

Pesta, 23 Maiu.

Ministerul a dat un circular, în care provoacă civii Ungariei să stea gata a-și apăra țeara în contra sârbo-croaților pe ori-ce cale. Un alt circular este adresat către preoții catolici, ca aceștia să îndemne poporul la sacrificiu pentru patrie; comunele bisericesti încă sunt rugate să doneze argint și aur ce s'ar afla prin biserici. Al doilea circular hotărăște, că dieta să se deschidă în 2 Iulie. (Gaz. de Trans.)

Cluj, 23 Maiu.

»Erd. Hiradó« descrie adunarea dela Blaj, firește, într'un ton cât se poate mai dușmănos. Bărbații de frunte îi numește »răsculători«, și mai cu seamă pe Nopcea nu-l poate suferi. Se acată și de stindarde, și susține, că Românii sunt în legătură cu Muscalii. Nu i-a convenit nici purtarea miliției. Mai adăuge, că guvernul este foarte nemulțumit cu adunarea românească, căci nu s'a întâmplat după prescrișele lui. Despre Micheș ne spune, că guvernul n'a primit rugarea Românilor pentru eliberarea lui, zicând că Micheș nu poate fi slobozit numai în urmarea sentinței judecătorești. (Gaz. de Trans.)

Mediaș, 23 Maiu.

Azi a sosit poruncă dela universitatea săsească din Sibiu, ca Mediașul să nu trimită deputați la Cluj, dar' ei totuși vor merge, însă cu instrucția, că despre uniune să nu vorbească până-când nu vor dispune în Viena despre cauza naționalității române. (Gaz. de Trans.)

Pesta, 25 Maiu.

Azi a sosit știrea, că croato-slavonii au declarat Maghiarilor războiu, și că Bohemii s'au rupt de către ministerul din Viena. (Gaz. de Trans.)

Sibiu, 26 Maiu.

Sibiul a hotărât a pune ad acta toate poruncile venite din partea ministerului din Pesta. Deputații au primit instrucții să pro-

testeze în contra uniunii. Este posibilă o ciocnire între uniuniști și antiuniuniști. Deci Sibiul se înarmează. (Gaz. de Trans.)

Sibiu, 27 Maiu.

Sășii reînosc Liga din 1613, 1636, 1657, 1875 punând un jurământ cam ca cel al Românilor de pe »Câmpul libertății«.

SCRISORI.

Producția sodalilor din Sibiu.

Sibiu, 23 Maiu c.

Stimate Dle Redactor!

Viu a Vă face un scurt raport despre producția și petrecerea Reuniunii sodalilor noștri de aici, aranjată Sâmbătă seara, în 21 l. c. în sala dela *Gesellschaftshaus*. Eu iau parte cu plăcere la producțiile sodalilor noștri și trebuie să mărturisesc, că am observat o înaintare însemnată, de când reuniunea e condusă de actualul president, dl *Victor Tordășan*. Cele trei producții din urmă au ieșit peste așteptare, cu deosebire cea de astă iarnă și din aceste se vede, că reuniunea își pricepe chemarea și știe aprecia însemnătatea și înflăcărata binefăcătoare ce au aceste producții pentru cultivarea membrilor și pentru înfrunzirea publicului, atât a țeranului, cât și a clasei de mijloc.

Producția de Sâmbătă s'a dat cu concursul unui grup de tineri clerici. Corurile au executat foarte bine piesele, ceea-ce este în prima linie meritul dlui învățător *Candid Popa* de aici, care nu cruță osteneală pentru a ajunge la bun rezultat. Cântările au fost viu aplaudate, dar' cu deosebire războinica piesă *Bubue tunul*, cântată de grupul de clerici, cari au mai executat două piese peste program.

Tenoristul solo, dl *Ioan Stanciu*, în executarea frumoasei cântări »*Dacă n'ouăzeci de toamne*«, deasemenea și-a dat toată silința, dovedind o voce bunișoară de tenor.

Piesa teatrală »*Nu te juca cu dracu*« de I. Negruzzi — deși alegerea ei poate n'a fost destul de nimerită, ceea-ce însă se explică prin împrejurarea, că nu prea avem piese potrivite — a fost bine predată. Dl *Poponea* (Berbecan), dl *Medrea*, cavalier, dl *D. Axente*, vătavul, ca de obicei au jucat foarte bine și au fost dragălașe și d-șoarele: *Paraschiva Rempold* (Mandița) și *Maria Costea* (Zoe Castelli) și ceilalți.

Publicul, între care a fost și un număr oare-care de inteligenți sibiieni și din jur, i-a răsplătit cu vii aplauze.

Sfârșindu-se producția, a urmat jocul, care s'a continuat cu mare animație până în dalbe zori, jucându-se între altele cu mare foc și jocurile naționale, ca *Hora*, cu care s'a început jocul, *Ardeleana*, *Sârba* etc.

Peste tot producția și petrecerea, caracterisate prin un viu colorit național, ca toate petrecerile sodalilor noștri, au fost bine succese, ceea-ce este spre lauda conducătorilor și membrilor reuniunii. Aceștia le zicem: înainte pe calea ce ați apucat, ear' publicul român îl rugăm a ajutama în tot chipul această vrednică reuniune, care merge în fruntea celorlalte reuniuni de felul ei. mm.

DIN LUME.

Războiul ispano-american.

Deși nici până acum nu s'a dat o luptă hotărâtoare, dar' se pare, că aceasta se apropie. Flota spaniolă, sub comanda admiralului *Cerveja* a sosit la Cuba, fără a o pute împedeca Americani. *Cerveja* a intrat în portul Sant-Iago, ear' acum se află, după-cum vestește o telegramă, în portul *Cienfuegos*. În jurul Cubei circulează multe vapoare americane. Astfel năile celor două state sunt aproape unele de altele și de aci se deduce, că lupta hotărâtoare nu va întârzia mult.

O altă știre de însemnătate este cu privire la poziția, ce o iau două țări, *Anglia* și *Francia*, față de cele două state, ce poartă războiu. Dela început *Anglia* a fost pe partea Americaniilor, ear' *Francia* pe partea Spaniolilor, fără însă a se amesteca. Acum se vede, că va urma și amestecul. Se telegrafează adecă, că Spaniolii vreau să dea *Franciei* insulele *Filippine*. Aceasta ar avea de urmărire părtinirea fățișă a Americaniilor din partea *Angliei* și din aceasta, dacă se va întâmpla, se vor naște mari încurcăli.

FOIȚA.

ÎNAINTE.

Din foaia »Câmpul libertății«.

Sfântă și măreață zi de 3 Maiu 1848! De cincizeci de ani ochii noștri se întorc spre tine, precum se întorc ochii nenoriciților către steaua care le suridea în zilele de iluzii și de speranțe, precum se întorc ochii celor rătăciți pe valuri către steaua care le arată drumul.

Nu știu dacă ochii noștri au fost vrodăta așa de înecați în lacrimi ca în ziua de acum... Cu toate acestea la vederea ta, dulce stea mângâietoare, lacrimile ni-se usucă, negura prezentului pare-că se împrăștie o clipă și în clipa aceea, privind înapoi, revedem printre prăpăstii fioroase drumul stropit de lacrimi și de sânge, pe care l-a străbătut neamul nostru, ear' uitându-ne înainte zărim printre alte prăpăstii, albind ici și colo calea viitorului, calea visurilor noastre...

Și, la această viziune, uităm osteneala uităm descurajarea, uităm durerea ranelor noastre, — inimile ni-se întăresc, fruntea ni-se înalță și glasul speranței ne strigă: »Înainte! Așa de greu și așa de lung a fost drumul ce ați străbătut, încât nu trebuie să vă îndoiiți un minut că veți pute merge până la capăt!«

Da, vom merge!

Vom merge, frați chinuți și îndurerăți, căci vă iubim și ne iubiți și iubirea dă putere!

Vom merge, frați impilați și îngenunchiați, căci dreptatea este cu voi și dreptatea dă putere!

Vom merge, căci raza zilelor noastre de glorie și de bărbăție nu s'a stins încă și la lumina ei ni-se luminează calea!

Sfântă și măreață zi de 3 Maiu 1848, fii binecuvântată tu a cărei amintire ne redă speranță și putere!

Barbu Păltineanu.

Poesii populare.

Din Moșița.

Culese de *Văchente Golești*, plugar.

Nevastă dragă nevastă
Scoate capul pe fereastră,
Că nu-'s lup să te apuc
Ci-'s voinic să te sărut.

Mândră mândruțița mea
Mărită-te de-'i putea,
Că nădejdea dela mine
E ca frunza cea din viie,
Când vrei să te răcorești
Mai tare te nădușești.

Nevasta care iubește
Spală noaptea și cărpește,
Dimineața-'i rumenită
Și de mulți voinici iubită.

Până codru frunza ține
Toți voinicii trăesc bine,
Dacă codru frunza lasă
Toți voinicii trag acasă.

✠ Gladstone.

Săptămâna trecută, în 19 Maiu c. a trecut la cea vecinice unul dintre cei mai mari bărbați ai veacului nostru, bărbatul de stat al Angliei *William E. Gladstone*.

Gladstone a fost un mare suflet, iubitor de adevăr, dreptate și libertate și a fost cuprins în de așa de simțăminte adevărat liberale, încât a părținit pe toate popoarele apăsate și și-a ridicat puternicul seu glas pentru ele și împotriva apăsătorilor. Chiar și pe *Irlandezii* apesați de Englizi, și-a părținit el și s'a silit a le asigura drepturi și libertăți.

De aceea jelea pentru moartea marelui bărbat este simțită în Armenia, Bulgaria, Grecia, România și Ardeal, ca și în Anglia, ca și în Irlanda; perderea lui o deplânge toată lumea civilizată, în Europa, ca și în America.

Estă un adevărat bărbat cult, un suflet cu adevărat nobil, generos și liberal.

Gladstone s'a născut la Liverpool (Anglia), la 1809. El a aparținut partidului liberal, care la 1879 ajungând la putere, Gladstone fu însărcinat cu compunerea ministerului. Ministerul lui a avut multe lupte, luptând pentru liberalism și luând în programa sa și cauza *Irlandezilor* apesați. Pentru Irlanda a propus un minister și parlament propriu, dar' această reformă a fost respinsă.

În urmă Gladstone s'a retras din politică, dar' a apărut liberalismul și cauza popoarelor apăsate. E cunoscut cum și-a ridicat vocea sa pentru *Armenii* apesați de Turci, apoi și pentru alte popoare, ocrotind pe cei nedreptățiți. Astfel el ne-a fost prieten și nouă Românilor peste tot și în special *Românilor de sub oblăduirea ungurească*.

Pe Maghiari și-a combătut, ca și pe Turci, pentru purtarea lor neomenească față de popoarele cu cari locuiesc împreună. Aceasta o recunosc și mărturisesc și foile maghiare.

Despre rolul lui față de Români vom vorbi îndeosebi, când îi vom da portretul.

Acum mai amintim, că în urma liberalismului și iubirei de adevăr, Gladstone a fost iubit și cinstit de toate popoarele din lumea întreagă. Vocea lui hotărea mult în cumpăna dreptății. De aceea la știrea morței sale toată Anglia s'a îmbrăcat în jale; foile engleze au eșit încadrate în negru. Apoi din

toate părțile lumii s'au trimis telegrame de condolență familiei răposatului și toate ziarele deplâng pe marele bărbat.

Foia *Tribune* din Now-York zice, că „lumea a perdat pe cel mai mare cetățean al seu“.

Da așa este; ear' noi Români îndeosebi am perdat un prieten devotat cauzei noastre.

*

La știrea morții marelui bărbat, dl *Dr. Rațiu* a trimis familiei, la adresa fiului seu Herbert în Hawarden, o telegramă de condolență, sunând cum *Români din Ardeal deplâng și ei moartea marelui apărător al tuturor naționalităților apăsate și nedreptățite*.

Credem, că și de astă-dată dl *Dr. Rațiu* a exprimat simțămintele tuturor Românilor ardeleni.

Tot asemenea a trimis și președintele camerei române din București următoarea telegramă, — adresată doamnei Gladstone:

„Conformându-mă votului pe care camera deputaților a regatului României și-a dat la aflarea morței dlui Gladstone, marele bărbat de stat al Angliei, care în toate ocaziunile a ridicat puternicul glas în favoarea drepturilor României, și care a binevoit să primească titlul de cetățean român, pe care națiunea recunoștoare și-l-a conferit, subscrisul vine respectuos să vă roage, doamnă, a primi expresiunea celor mai profunde sentimente de regret și condolență“.

Cursuri economice pentru învățători.

Ca și în anul trecut așa și în acesta ministrul u. r. de economie a dispus a se ține în vacanțiile de vară, (August) cursuri pentru calificarea economică a învățătorilor ce se vor aplica la școlile de repetiție economice.

Cursurile vor fi de 4 săptămâni și se vor ține la școlile economice din localitățile următoare: Ada, *Geoagiul inf.* Hódmezőváry hely, Jászberény, Kecskemét, Nagy-Szent-Miklos, Rimaszombat, Pápa, Szt.-Imre, Szabadka și Csaba, primindu-se în fiecare câte 20 învățători populari, laolaltă 240.

Cu prilejul acestor cursuri fiecare participant primește 50 fl., din care se vor acoperi cheltuelile de călătorie și proviziune, cu un cuvânt toate cheltuelile.

La aceste cursuri se vor primi învățătorii aplicați în comunele, în cari în anul școlastic 1898—99 sigur se vor deschide școlile de repetiție economice, conform ordinului dat de ministrul de culte și instrucție publică nr. 60.764—1896.

Pentru primire la aceste cursuri învățătorii se pot însinua până la 10 Iunie a. c. pe calea inspectoratului școlar reg. respectiv.

În înștiințare se se spună apriat cursul, respective școala, la care învățătorul dorește să participe; trebuie să se alătore mai departe declarațiunea primăriei comunale, în care documentează că reprezentanța comunală a decis înființarea școlii de repetiție economică: deasemenea e de a se documenta aplicația faptică a învățătorului, etatea și sănătatea aceluia.

Ca și altă-dată sfătuim pe fruntașii comunelor noastre să iee măsurile de lipsă pentru înființarea școlilor de repetiție economice, ear' învățătorilor, în interesul bine priceput al cauzei și chiar și al lor propriu, le punem la inimă această chestiune însemnată pentru înaintarea poporului.

Jertfe, firește, se cer pentru înființarea și susținerea acestor școlile, dar' în asemănare cu ceea-ce cu tot dreptul se sperează dela ele, aceste jertfe sunt de tot neînsemnate.

De aceea trebuie să grijim, ca măcar în punctul acesta, să nu rămânem earăși în coada tuturor. E vorba de înaintarea economiei țaranului nostru și de progresul în bunăstare a acestuia. Și, când se tractează de astfel de lucruri, nimic nu trebuie cruțat. În acest cas ni-s'ar pute aplica cu tot dreptul proverbul, că sântem: „scumpi la târțe și ieftini la faină“.

În ordinul ministerial de care s'a făcut pomenire mai sus, se spune, între altele, că la înființarea școlilor de repetiție economice sânt deobligate deocamdată comunele mai mari și anume: acelea, în cari este școală cu cel puțin 2 învățători; dar' cine ar pute opri și pe alte comune mai mici dela înființarea acestor școlile?

Și în acest cas, chiar și dacă învățătorii ar fi trimiși pe cheltuelile comunei, n'ar fi vrednică această cauză să și se aducă jertfă de 50 fl.?

Repetăm deci, să nu se treacă cu ușurătate peste o cauză atât de însemnată și să începem a ne mai desvôța de păgubitorul nostru „lasd!“

Mori măndro să mor și eu
Să ne pună 'n copârșeu
Cu capul cătră ordeu,
Ca s'aud vinul curgând,
Cisme roșii tropotind,
Fete după min' plângând.

Strigă-mă badea din deal
Să-i trimit gură pe val,
Strigă bădița din șes
Să-i trimit gură mai des.

Frunză verde de frăguți
Rău îmi stă fără drăguți.
Abia aștept pân' la vară
Să-mi iau pușca subsuoară,
Să mă duc în codrul verde
Să ved mândra unde-mi sede,
Șede, șede sub părete
Și mi-și coasă la oprege,
Nu știu coasă ori descoasă
Dar' la lacrimi ved că varsă.

Pân' eram la mama mea
Am fost puiu de rândunea

Toți ficiorii mă iubia,
De când 'mi-s la mama lui
Nu 'mi-s rândunea, nici pui,
Nice dragă nimăru.

Frunză verde frunzuliță
Am avut o măndruliță,
Frunzulița s'a uscat
Măndrulița m'a lăsat.

Altă măndră îmi zicea,
Ia-mă bade cu tine
Și dacă 'ți-a fi rușine,
Fă-mă bade brău de lână
Și mă pune p'ingă tine.

Brăul de 'ți-a părea greu
Fă-mă lumină de sėu
Și mă bagă 'n sinul tēu,
Că seara unde-i cina
Măndru eu 'ți-oiu lumina
Și guriță eu 'ți-oiu da.

Din Seioa-mare.

Culese de *Ilie Găbanu*, june.

Frunză verde de dudău
Fă măndr'o de capul tēu,
Și eși seara la portiță
De-i dă badiului guriță.

Foaie verde foi de brad
Măndră mi tare bănat,
Căci pe mine m'ai lăsat
Și cu altul m'ai schimbat.

Dar' nu mi ciudă pe tine
Ci mi ciudă chiar pe mine
C'am venit prea des la tine.

Foaie verde foi de spine
Aoleo! și vai de mine,
'Mi-a spus măicuța prea bine
Că nu ești măndro de mine.

Dar' eu nu am ascultat
Seara la tin' am plecat,
Când eram pe la fereastă
Tu stringea pe altu 'n brațe.

C. I. Stăncescu.

— Vezi ilustrația. —

În șirul portretelor de ale vestiților noștri scriitori, ce am dat până acum în *Foaia Poporului*, punem astăzi portretul lui *C. I. Stăncescu*, scriitor și pictor însemnat.

C. I. Stăncescu e bărbut în vîrstă, născut la 1837. Și-a făcut școala în București, învățând și drepturile, în care timp a învățat și *pictura*, cătră care avea atragere și a scris câteva piese de teatru.

La 1857 s'a dus la Paris, pentru de a studia mat departe pictura. Aici a stat 7 ani, în care ani a studiat și lucrat cu sîrguință, trimițînd pe de o parte în țeară în fiecare an producții, care s'au arete activitatea sa, ear' pe de alta a publicat prin deosebite ziare ilustrate franceze portrete de ale Domnilor români vechi. Când s'a întors în țeară a fost numit profesor de istoria artelor și de estetică la școala de Belle-Arte, unde azi este director.

În tot rîstimpul acesta, într'un decurs de 31 de ani, d-sa nu s'a abătut o clipă din calea ce și-a croit. N'a fost mișcare artistică în țeară, la care s'au nu fi luat parte. A fost unul dintre fundatorii Ateneului român, în care timp de 17 ani, a ținut în fiecare an una sau mai multe conferențe, toate asupra artelor. A făcut începutul expozițiilor de Belle-Arte ce s'au făcut și se fac în România, căutînd totdeauna a încuraja talentele adevărate serioase.

Ca pictor, d-sa a făcut mai multe compoziții originale, între care *moartea lui Lăpușneanu*, și 150 de portrete, între care pe cele ale artiștilor noștri.

Ca scrieri dl Stăncescu nu a publicat până acum volume, dar' rapoartele prin care a arătat mersul teatrului, al artelor plastice, discursurile rostite la împărțirile premiilor la conservator, pot fi studiate cu mult folos de cei din viitor, cari vor doi să aștepte cum au înaintat aceste așezăminte.

În „*Biblioteca pentru toți*“ a lui Müller (nr. 71) sînt publicate câteva scrieri mai mici de ale lui.

Stefan-cel-Mare de George Cătană.

Am vestit în numărul din urmă al foii noastre, că o nouă carte, bună, foloșitoare și frumoasă a eșit din teascurile societății noastre „*Tipografia*“. Ea a fost retipărită din *Foaia Poporului* și are titlul: „*Vieța și faptele lui Stefan-cel-Mare și Bun Domnul Moldovei*“. Scrisă pentru înțelegerea tuturor, de George Cătană, inv.“ Cartea, asupra căreia atragem luarea aminte a cetitorilor noștri, s'extinde pe 136 pag. și costă 40 cr.

Ea are următoarea *prefață* interesantă și plină de învățături:

Iubite cetitorule!

Voind și eu a contribui cât de puțin la deșteptarea și dezvoltarea simțului național la poporul nostru român, am alcătuit după diferite scrieri — viața acestui mare erou al Românilor — anume pentru „*Foaia Poporului*“, care e cea mai lăcită și cea mai iubită foaie a poporului român de dincoace de Carpați.

La sfatul unor amici și binevoitori însă, precum și ca mai ușor se poată ajunge în mîna poporului, și s'au făcut de toți mai

cu înlesnire, am scos-o și în ediție separată, și așa în formă de cărticică o predau publicului cetitor și îndeosebi sateanului nostru român.

Deci, iubite popor român! De ai în mîna această cărticică s'au și la ea ca la un lucru sfînt, cetește-o cu atențiune, ține-o bine în minte, și când mergi la coasă, la plug, la moară, la secerat, la clăci, la șezători, la joc etc. povestește și la alții ce ai cetit, spune-o ca s'au și alții, arată-le ce viteji au ținut face strămoșii noștri; puneți și copiii s'au o cetească și s'au povestească din ea, dă-o și altora s'au o cetească și căutați toți s'au fiți ca strămoșii noștri de mari, mari la suflet, mari în fapte.

Și s'au nu crezi, iubite popor român, că această cărticică și ce e scris în ea, e numai o poveste, nu, la ea e scris adevărul curat, lucrurile așa cum într'adevăr s'au petrecut.

Judecă acum cine sîntem noi și cine au fost strămoșii noștri. Ei au fost lei, au fost urieși, noi sîntem pitici. E drept, că pe calea științei și noi am înaintat mult, dar' e adevărat și aceea, că în multe privințe sîntem tot îndrîcîți.

C. I. Stăncescu.

Vezi dar', iubite popor român, pe strămoșii noștri, cât s'au luptat ei, cât și-au vîrsat sîngele numai ca s'au și apere și susțină țeara, legea, limba, și s'au ne-o lase nouă următorilor curată și nepătată.

Deci dorința noastră s'au ne fie a ține cu sîntenie la țeara, legea, limba, portul și datinele strămoșești, căci numai atunci ne arătăm că sîntem vrednici următori ai strămoșilor noștri.

Strămoșii noștri au fost mari, au fost oameni viteji, pentru-că și părinții lor au fost asemenea. A învățat fiul dela tată cum s'au se lupte, cum s'au se viteaz, ba de multe-ori s'au lupta tatăl alături cu fiul seu, ori s'au lupta fiul ca s'au răsbune pe tatăl-seu ori pe fratele seu, căci așa erau pe atunci vremile.

Acum însă s'au schimbat lucrurile, resboaiele sînt mai rari și noi trebuie să învățăm din cărți, aceea-ce străbunii noștri au învățat pe câmpul de luptă.

De aceea, iubite popor român! Trimiteți copiii și fetele la școală ca să învețe carte, căci astăzi un om fără carte se poate numi mort între cei vii și nu e capace de nici o faptă mare. După-ce es pruncii din școală dă-le să cetească cărți bune, din care s'au tragă folos, din cari s'au vadă ca într'o oglindă faptele cele pline de vitejie ale stră-

moșilor noștri și s'au nu se lase a fi mai pe jos decît aceia.

Să fim mîndri de numele nostru, căci ne tragem din cel mai glorios și mai brav popor din lume — dela poporul roman.

Sperînd, că prin această cărticică voi fi făcut măcar pe un moment numai să circuleze sîngele mai cu repejune în vinele cetitorului, rog pe poporul nostru român să o primească și cetească cu acea plăcere și bunăvoință, cu care eu am scris-o.

În fine mulțumesc și amicului meu Andreiu Meda, neguțtor în Valeadieni, — Român verde — care încă a contribuit mult la realizarea dorinței mele, ca această cărticică să ajungă în mîna poporului român și s'au-l deștepte și lumineze.

Valeadieni, în Martie 1898.

George Cătană, invetștor.

PARTEA ECONOMICĂ.

Câmpurile bătute de grindină.

Asigurarea sîmînturilor în contra grindinei este un lucru atît de bun, încît fiecărui econom ar trebui să-i dea de gîndit. Dar', asigurate sau neasigurate sîmînturile, întîmplîndu-se să fie bătute de grindină, economul e dator să facă tot ce-i stă în putință pentru micșorarea pagubei. Aceasta se poate întîmpla în moduri foarte deosebite la deosebitele plante și la deosebitele restimpuri ale creșterii lor.

Bătînd grindina *bucatele* puțin înainte de înflorire sau chiar în timpul înfloririi, prin secerat nu mai e nimic de ajutat, pentru-că câștigul ar fi prea neînsemnat. În această întîmplare locurile trebuie arate în grabă și sîmîntate cu alte plante, lăsînd nearate numai acele locuri, pe cari bucatele ar fi vătămăte mai puțin. Bătînd grindina după înflorire, e de a se cerceta, că bătute sînt spicele în pămînt, ori numai culcate spre pămînt și că prin mijlocirea paiului stau încă în legătură cu rădăcinile. În acest cas, și dacă n'ar mai sta drept nici un paiu, pămîntul trebuie lăsat nearat; căci se va vedea, că bucatele nu vor perli, ci își vor veni cu încetul în fire, grăunțele vor crește și se va lua o recoltă măcar mijlocie. Dacă însă paiele și spicele sînt bătute în pămînt, nu mai e multă nădejde și astfel dacă mai e timp pentru cultivarea altei plante, să se facă aceasta; sîmîntura pusă sub brazdă poate servi ca mijloc de îngrășare pentru sîmîntura ce s'ar face acum.

Dacă între bucate a fost sîmîntat de cu primăvară trifoiu, nici nu trebuie să se gîndească cineva îndată la cosit când cu baterea grindinei, pentru-că în cazul acesta, și dacă bucatele vor da recoltă slabă, cu atît mai îmbelșugată va fi recolta trifoiului și mai cu seamă dacă cositul bucatelor s'ar face în timpul înfloririi sau îndată după acesta. Dacă grindina ar bate foarte de timpuriu, astfel,

că mare parte din trifoiul tinăr și gingaș ar fi bătut în pământ, în casul acesta se se facă o altă sēmēnătură de trifoi. Urmând grindina după înflorirea bucatelor și fiind aceea foarte deasă, prin culcarea aceloră s'ar putē ușor pricinul pagube atât pentru trifoiu, cât și pentru bucate. Deci trebuie să se cumpenească bine, ce ar fi mai folositor: dacă s'ar lăsa grăunțele să se coacă, sau dacă sēmēnătura s'ar cosi îndată pentru nutreț, așteptându-se încă o cositură de trifoiu.

Păstăioasele nu mai cresc după-ce au fost odată cosite; numai astfel de plante, cari n'au fost dezvoltate deplin sau au rămas nevoieșe, dedesubtul celor puternice, și cari cu prilejul cositului n'au fost de loc sau numai puțin vătimate, numai acestea își pot veni încâtva în fire. Dimpotrivă măzerichea și mazerea, fiind vătimate, până după înflorire au aplecarea de a slobozi crescături nouă, cari poartă flori și fructe (roade). Dacă prin baterea grindinei aceste plante au fost numai retezate și nu bătucite în pământ, trebuie așteptat 6—8 zile și după numărul crescăturilor nouă și avēnd în vedere și anu-timpul, se va trage judecata dacă se pot lăsa plantele se rămână. În astfel de casuri recolta va fi mică, dar' totuși mai bună, ca atunci când s'ar fi făcut o sēmēnătură târzie a altei plante.

Napii, ca plante tinere, pot fi stricați atât de tare de grindină, încât se nu mai fie în stare a crește mai departe. În astfel de întâmplări e mai bine să se facă plantațiuni nouă. Fiind rădăcinile napilor groase de câțiva centimetri, de regulă cei mai mulți cresc mai departe și după-ce au fost bătuciți de grindină, dându-le mai întâiu frunzele și după aceea întărindu-li-se rădăcinile.

Cartofilor (crumpenelor) le cresc în grabă părțile din afară, curpenii și frunzele, dar' în paguba părților din pământ, a rădăcinilor și crumpenelor, cari în timpul acesta stau în loc. După încercări s'a aflat, că gunoarea cu chilisalpetru ajută reculegerea acestei plante.

Soiurile de trifoiu, ierburile, cucuruzul ca nutreț ș. a., după-ce au fost bătute rău de grindină, cresc rău sau nu mai cresc de loc și rămân păioase; de aceea ele sânt de a se cosi și usca, pentru-ca cu atât mai bună se fie cositura următoare. Întocmai se urmează și cu *livezile* sau *luncile*.

Cânepa și inul, cu deosebire cea dintâiu, se vatămă foarte ușor prin grindină; cânepa nu mai crește de loc și inul numai aproape de pământ sloboade unele ramuri, cari însă nu dau nici un folos. Aici așadară nu-i alta de făcut, decât a ara pământul și a-l folosi prin sēmēnarea altor plante.

Până pe la mijlocul lui Iunie se pot încă sēmēna pentru producerea de sēmēnță: cucuruz mic timpuriu și rapiță de vară;

în întreagă luna se pot sēmēna: orz mic și hrișcă pentru producerea de grăunțe, spergulă pentru fân, măzēriche, sorgo și muștar alb pentru nutreț verde ș. a.

În luna lui Iulie și în ținuturile cu o climă domoală și până la mijlocul lui August se mai pot sēmēna pentru nutreț verde: napi albi, măzēriche cu mazere, hrișcă, spargulă și muștar alb; ear' pentru a avē nutreț verde în primăvara următoare se seamēnă trifoiu încarnat și sēcără de nutreț.

Pentru nutreț verde sânt potrivite și recomandabile pentru sēmēnat următoarele plante: sēcără de nutreț 80—100 chilo pe hectar, cucuruz 120—140 chilo, rapiță 40 chilo, măzēriche 200 chilo, spergulă 30 chilo, muștar alb 30 chilo.

Foarte de recomandat sânt și următoarele amestecături:

1. Muștar alb 20 chilo cu măzēriche 220 chilo.
2. Sēcără de nutreț 160 chilo cu rapiță 12 chilo.
3. Sēcără de nutreț 120 chilo cu măzēriche 50 chilo și ovēs 36 chilo.
4. Hrișcă 100 chilo cu spargulă 24 chilo.
5. Muștar alb 16 chilo cu hrișcă 100 chilo.
6. Sēcără de nutreț 260 chilo cu spergulă 24 chilo, măzēriche 70 chilo.
7. Muștar alb 10 chilo cu spergulă 12 chilo, hrișcă 50 chilo cu meiu 10 chilo.
8. Muștar alb 18 chilo cu rapiță 14 chilo.

Sēcara de nutreț, care se cosește toamna, mai dă și în anul viitor o recoltă de grăunțe sau o cositură de nutreț verde timpuriu. Voind a avē pe cea din urmă, este foarte de recomandat a sēmēna sēcara în amestecătură cu trifoiu încarnat.

Hrișca singură nu e chiar așa bună ca nutreț.

Dacă locul n'ar fi destul de bine gunoit, se ingrașe cu ud de animale, dus pe timp umed, sau prin împrăștierea de gunoieri măiestrite: guano sau chilisalpetru (2 măji metrice la un hectar).

(Va urma).

Povețe despre stîrpirea peronosporei și gărgărițelor de viie.

Domnul vicecomite al comitatului Sibiu, prin hârtia sa dtto 17 Maiu cāl. n. a. c., în sensul dispozițiilor statutului comitatens despre stîrpirea peronosporei, a recercat atât primăriile cât și Reuniunea noastră agricolă, ca se întrevină cu stăruință pentru stîrpirea peronosporei și gărgărițelor de viie, prin aplicarea cât mai răspândită a mijloacelor prescise și îndeosebi prin stropirea vițelor cu tulumba.

Urmând bucuroși acestei recercări, ținem de datorința noastră să atragem

luarea aminte a tovărășiiilor noastre agricole și peste tot a viierilor mai întâiu asupra peronosporei și să dăm povețe cum ar trebui urmat în aplicarea mijloacelor de stîrpire.

După-cum se știe, cu numele de *peronospora* se înseamnă boala atât de primejdioasă, care bântue în măsură din ce în ce mai întinsă viile noastre și amenință roadele lor cu nimicire une-ori desvîrșită. Anul trecut, deși ploile neconținute au spălat frunzele, mai numai viile stropite au dat roade, pe alocurea îmbelșugate.

Peronospora e datorită unor bureți mititei (mucegaiu), cari începēnd din Maiu se ivesc în formă de pete alburii mai ales pe dosul frunzelor (foilor) cum și pe mlădițe, flori și chiar pe struguri. Pe latura deasupra a frunzelor apar un fel de pete gălbini, mai târziu ruginii, însă nu umflate nici rotunde. Pe latura din jos (dos) frunzele molipsite apar ca-și-când ar fi atinse de brumă sau preserate cu zăhar măcinat.

Contra peronosporei se recomandă ca mijloc foarte bun și ieftin *stropirea cu un amestec licuid din apă, peatră vĕnĕtă* (vitriol de aramă) și *var ars*.

La 100 litre apă se adaugă 1, 1½ sau cel mult 2 chilograme peatră vĕnĕtă și tot atâta var ars. Deosebin prin urmare amestecuri de 1, 1½ și 2% (la sută). Stropite fiind cu amestecul de 1½ sau chiar 2%, frunzele ivite acum la început s'ar părli din cauza frăgezimei lor. Amestecul de 1½ și 2% se va aplica deci mai târziu, peste vară și de cu toamnă, când frunzele sânt dezvoltate.

Peatră vĕnĕtă curată și deci potrivită se capĕtă în prăvălia I. B. Misselbacher de aici.

Peatra se pisează mai întâiu, apoi se topește (disolvă) în puțină apă călduță — la 1 chilogram peatră vre-o 3 litre de apă — într'un vas de lut sau de lemn. Într'aceea se stinge varul ars în cutare ciubăraș, punēnd o cățățime de apă îndoit mai mare.

Laptele de var astfel dobândit se strĕcură prin o sită deasă și se toarnă încetișor, mestecând bărbătește cu o bucată de lemn — în peatra topită (nici-decum întors, adecă: peatra în var).

Licuidul astfel gătit poate fi păstrat pe mai târziu fără temere de a-și perde tăria sa, este însă neapĕrat să se amestece bărbătește de câte-ori e a se turnă în tulumă; altcum, rămân pe fundul vasului tocmai materiile trebuincioase contra peronosporei.

Stropirea însăși se îndeplinește cu ajutorul aparatului numit *tulumba* (proașca) de *peronospora*, care împrăștie licuidul de cum nu s'ar putē mai mĕrunt și de o potrivă.

În scopul isbutirei nu rămâne decât să urmărim întocmai poveștelor ce urmează:

1. *Stropirea se se înleplinească cât mai apriat și întocmai la timpul cuvenit, dacă e să isbutească în deplin.*

Stropirea dintâiu urmează a se face cât mai de timpuriu, prin Maiu, până a nu se fi răspândit peronospora, la tot casul mai înainte de înflorirea vișelor. Neapărat este a stropi de două-ori cel puțin sau și mai bine de 3—4 ori.

Stropirea a doua ar trebui făcută după înflorire, prin Iunie. Cu începerea lui August urmează stropirea a treia și cerând trebuința, prin Septembrie a patra.

Stropite ar trebui toate frunzele și cele-lalte părți verzi. Rindurile viei trebuie stropite de amândouă laturile, așadar' dedouă-ori.

2. Tulumba se nu se țină aproape de vișele de stropit. Licuidul se acopere frunzele cu picături cât mai deopotrivă și dese, de mărimea grăunțelor de păsat, sămănând a rouă măruntă. Picături mari, cari s'ar prelinge înspre marginea frunzelor, lasă goluri și astfel nu scutesc frunzele în deplin. În urma stropirii frunzele se nu fie cu totul ude.

3. În viile aflătoare pe coaste piezișe stropirea se se facă mergând din jos în sus, nu și întors.

4. Nu este iertat a stropi pe timp ploios și mai ales pe când plouă. Dacă ploaia ar fi spălat frunzele deja stropite, se va stropi din nou.

Stropirea isbutește mai ales dacă se face seara sau dimineața pe timp uscat, liniștit și fiind cerul senin.

5. Stropite ar trebui viile din întreaga hotarul, cum și vișele din toate grădinile comunei, de oare-ce vișele cari ar fi rămas nelecuite, fie și numai pe alocurea, ușor răspândesc peronospora mai departe, amenințând cu pustiire viile mai înainte sănătoase ori stropite.

Cu începere din anul de față, așa știm din izvor sigur, se vor pedepsi cu asprime, amăsurat statutului comitatens, toți cari nu și-ar fi împlinind datorința prescrisă contra peronosporiei.

Așa fiind, primăriile comunale și viierii vor lucra înțelepțește, aplicând contra peronosporiei negreșit și din vreme stropirea descrisă, atât de lesnicioasă, ieftină și de mare folos.

Rămâne să adăugem, că prin viile mai multor comune au dat năvală un fel de gândaci verzi, numiți *gărgărițele vișei*, cari foarfecă tinerele mlădițe cu grăunțele. Cel mai îndemânic și sigur mijloc este a scutura, des de dimineață, aceste gărgărițe pe pânzături așternute jos. Urmează stringerea și aruncarea gărgărițelor în foc sau apă ferbinte.

Dela comitetul central al „Reuniunii române agricole din comitatul Sibiului”.

Sibiu, 8/20 Maiu 1898.

D. Comșa,
președinte.

V. Torodglanu,
secretar.

Sfaturi economice.

Când conțin plantele de nutreț cele mai multe materii nutritive?

Cercetări amănunțite, făcute prin oameni pricepători au dovedit, că plantele noastre de nutreț conțin cele mai multe materii nutritive, din cari se formează carnea, laptele și oasele, pe timpul când se începe înflorirea lor. Aceasta e de mare însemnătate pentru hotărîrea timpului în care este de a se face cosirea plantelor, a căror înlesnire la mistuit scade foarte mult după înflorire.

Cum se pot face folositoare locurile băltoase?

Lucru de căpetenie pentru a deveni folositoare astfel de locuri, fie ele livezi sau agrii, este săcarea lor. Unde săcarea nu se poate face nici într'un chip sau numai cu cheltuele foarte mari, cultivarea acestor locuri nu se plătește. Pe când pentru cultura fânășelor este de ajuns, ca locurile băltoase să se scutească numai de umezeli neîntrerupte, în același timp folosirea locurilor băltoase ca locuri de arat cere neapărat o înclinare până la un metru sub fața pământului a oglinzei fundamentale a apei. De altă parte trebuie să ne ferim a merge prea departe cu săcarea, ci mai bine a umbla ca prin canale (șanțuri) să ajungem ca și în anumtimpul cel mai secetos să putem uda locurile băltoase.

Calcarea mazărichei de nutreț.

Foarte adesea se întâmplă, că umblându-i bine mazărichei cade și că mare parte din cea care e întinsă pe pământ putrezește în lipsa de aer și lumină. Un mijloc bun în contra acestui rău este de a sămăna deodată cu mazărichea și puțin cucuruz. Mazărichea se suie pe cucuruz, care încă e un nutreț tare bun pentru vite și cu chipul acesta ea nu cade, ci dă un nutreț foarte sănătos și bogat pentru vitele de jug, vaci și boi.

Înrîurința mirosurilor asupra însușirii laptelui.

Că mirosurile urite înțuresc asupra însușirii laptelui s'a constatat în modul următor: 12 vaci, mulate fiind dela locul de muls la pășune, au ajuns deodată în apropierea unui cadavru (mortăciune) îngropat al unui vișel; ele au mirosit câteva clipe aerul stricat, ce eșia din mortăciune și urmarea a fost, că nu numai laptele acestor 12 vaci, ci și cel luat dela alte 80 vaci din acea ciurdă, amestecat fiind cu al celor 12, s'a stricat. Îngroparea cadavrului a înlăturat răul. S'a adevărit, că vacile fert sau nefert dela toate vacile, cari au stat într'un grajd de curând desinfectat (despuțit) prin acid carbohic, a pricinuit oamenilor greață și vărsături; ear' carnea acestor animale a avut un miros neprițos de carbol.

Cucuruzul verde ca nutreț pentru vite.

Cucuruzul verde ca nutreț e vrednic de luarea aminte a plugarilor, fiindcă e spornic, crescând îngrabă și vitele mâncându-l cu mare poftă. De aceea e de dorit, ca în deosebi pe locurile comasate să se facă locercări cu această plantă. Pe un jugăr se seamănă 180 litre și când a crescut de o palmă se grapă; ear' după ce începe a înflori se cosește, dându-se vitelor ca nutreț verde, din pricina, că nu se poate usca. De pe un jugăr se recoltează 180—280 măji metrice.

Mohorul ca nutreț.

Mohorul încă e o plantă foarte bună de nutreț. Precum se știe el crește și sălbatic, dar' mult mai spornic este cel sămănat și cultivat înadins. Mohorul menit pentru sămăntă se dă mai rar, ca cel numai pentru nutreț. Îi place cu deosebire în pământul năsipos, sămănându-se în Aprilie și în Maiu. La un jugăr se cer 20 litre sămăntă, care după ce s'a acoperit cu grapa se mai și apasă cu tăvălugul. Mohorul se cosește după ce a înspicat, se uscă și se face fân din el — 20—25 măji metrice pe un jugăr. — Cel de sămăntă se cosește când i-s'a copt sămăntă. Acesta încă se uscă și apoi se imblățește, căpătând de pe un jugăr 12 hectolitre sămăntă; ce rămâne după imblătire se folosește ca nutreț.

Negoț românesc.

În atențiunea „Concordiei” din Sibiu.

Din *Ludoșul de pe Murăș* (Maros-Ludas) primim următoarea scrisoare:

Știu, că societatea comercială *Concordia* din Sibiu are în programul său și aceea, că pentru lățirea negoțului național românesc să întemeieze în centre bune filiale de negoț. Precum știut este, „Concordia” a și început să execute aceste punct din program, deschizând o filială sau o prăvălie în *Făgăraș*. Începutul e bun și vrednic de laudă și credem, că „Concordia” va continua pe calea apucată. În vederea acesteia eu mi țin de datorință a atrage atențiunea direcției „Concordiei” asupra orașelului nostru Murăș-Ludoș, care ar fi unul dintre cele mai potrivite locuri pentru deschiderea unei filiale (sau prăvălii) de a „Concordiei”.

Murăș-Ludoșul este un centru însemnat de negoț, un emporiu de negoț cu bucate și lemne. El e așezat între Tarda și Murăș-Oșorhei, fiind pe această mare întindere singurul orașel, la care gravitează o parte mare din Câmpie și satele de pe cursul de mijloc al Murășului: jur puternic românesc. Are trguri mari și bine cercetate, trguri de țeară și trg de săptămână în fiecare săptămână Marția.

Și în acest centru de negoț s'au înscuibat mulți *Fidovi*, făcând negoț în mare și în mic și la toți le merge bine. Boltă românească numai una singură este, a dlui *lanchi* și tocmai acest comerciant, care cunoaște din praxă starea și împrejurările locale, ar putea da îndrumări și mână de ajutor „Concordiei” la întemeierea filialei, eventual ar putea lua conducerea.

Locuri bune pentru neguțetori.

Din Streja-Cârțișoara ni-se scriu următoarele:

Subscrisul am în *Arpașul-superior* (cott. Făgărașului) o casă de lemn acoperită cu țigla cu 3 încăperi largi și două pivnițe, în care casă de mai mulți ani a fost neguțetorie, mergând negoțul foarte bine, și acum scoasă licența pentru tabac și sare. Acest edificiu e împreună cu o grădină de 400□, pe care aș avea voință a-l da peste tot în arândă sau și pentru totdeauna, după voința cumpărătorului.

Doroșteiu Roman,
codrean comit.

Atragem luarea aminte asupra acestui loc bun. Cei-ce ar voi să-l ocupe să se adreseze la dl D. Roman în Streja-Cârțișoara, (posta Alsó-Arpás).

Știri economice.

Calea ferată siberiană. Foia rusească *Novosti* scrie, că ocărnuirea rusească a cheltuit până acum pentru facerea călei ferate rusești 337 milioane de ruble și pentru înaintarea stărilor economice din Siberia 12 mil. de ruble. Dar' e sigur, că prin calea ferată des-hizându-se marea întindere a Siberiei, care în multe părți e foarte roditoare, din economia de vite, din bucate și mine, se vor întoarce banii cheltuiți.

„Bihoreana“. După-cum ni-se scrie noul institut de credit din Oradea-mare s'a întemeiat. Direcțiunea s'a constituit astfel: președinte: Iosif Vulcan; director executiv: Coriolan Pap; membri: Zigre, Ignat, Roman, Pantea, Horvath, Lezar, Neșin, Iosif Moldovan; comitetul de revizuire: Sava Raicu, Dr. Nechita, Păcală, Dr. Buna, Samuil Ciceronescu. „Bihoreana“ are un capital de 300.000 fl. și în curând își va începe lucrarea.

Se caută un ucenic. Dl *Augustin Teochar*, neguțetor în *Tinca* (comit. Bihor) caută un ucenic pentru neguțetorie, care să aibă cel puțin 2 clase gimnasiale, să fie Român și să știe, pe lângă română și limba maghiară. A se adresa în *Tinca* (Tenke, Biharmegye).

Banii cei noi. Dela 1 Ianuarie 1899 încolo valuta *coroanelor* va deveni obligatoare, și toate socotelile de stat, comunale etc. se pot purta numai în valută de coroane. — Totodată anunțăm, că *cruceții* cei de până acum nu umblă în circulație, decât până în 30 Iunie c., rămânând în locul lor *banii* (filerii, moneda de doi fileri); deci să nu adunăm *cruceți* vechi, ci bani noi.

Din traista cu povețele.

— Răspunsuri. —

I. P. în S. Drumul de pe Arieș, de pe la Sălciua a fost drum comitatens, dar' acum a trecut la stat, adică e *drum de țară*, cum se zice, la care comunele nu sânt obligate să dea lucru.

I. L. în S. (Biharia). Față cu purtarea protopretorului nu-i alt remediu decât să faci arătare în prima instanță la vicecomitele, în a doua la comisiunea administrativă a comitatului (*közigagatási bizottság*).

Statutele „Societății junimei“ din comuna Babța.

(Urmare).

§. 18. Deregătoria președintelui și a celor doi vicepreședinți stă într'aceea, că ei grijesc, ca membrii ordinari ai societății să aibă o purtare morală bună și onestă, deosebit însă în biserică și petreceri; pe cei cu purtare rea îi face atenți și casuri mai grave le arată comitetului.

Președintele și vicepreședinții la îndrumarea conducătorului mijlocesc convocările.

§. 19. Notarii în adunările lunare, a comitetului și în cea generală duc protocolul și compun alte scrisori.

Protocoloalele autenticate de conducător și doi membri de încredere și alte scrisori de împreună cu conducătorul le subscriu, cele de exmis le exmit, pe când protocoloalele și alte scrisori le păstrează.

§. 20. Bibliotecarul, opurile, ziarele etc. le ține în evidență și în cea mai bună ordine, având peste toate inventar. Mai departe grijește, ca opurile și ziarele date spre citire se vină înderēt nematiculate, ca est-mod biblioteca se nu suferă daună.

§. 21. Societatea junimei va avea un fond de bani dela membrii fondatori, ajutători și din petreceri.

§. 22. Cassarul manipulează fondul societății, primește taxele de membri și alte venituri incuse din petreceri și respective banii rămași pe lângă cuită; duce rațiuni regulate, acelea prin controlor le subscrie și la toate adunările lunare le subșterne. Mai departe la mandatul conducătorului duce în deplinire lefile statorite, depune banii incurși la institutul de credit designat prin societatea junimei.

§. 23. Controlorul în toată luna înainte de adunare revede rațiunile cassarului; dacă le află în regulă, le subscrie, la din contră însă, dacă află neregularități, îndată însinuă conducătorului.

§. 24. Unde pentru îndeplinirea agendelor notariale sau a cassarului nu se află tineri acomodați, la acelea casuri conducătorul sau la cererea acestuia învățătorul, respective alt individ cu purtare bună poate duce acele agende, prin urmare în aceste casuri și datorițele de controlor și verificători se concred conducătorilor.

§. 25. Comitetul la arătarea casurilor de abateri prin președinte sau vicepreședinți, după ascultarea acusatului, adevărindu-se fapta, pe respectivul îl pedepsesc conform vinei făcute.

Pedepsele pot fi următoarele:

a) insinuare la părinți;

b) exchiderea din sinul societății, dacă insinuarea de sus n'a folosit nimica.

Exchiderea nu poate fi decât pe un an; cine e exchis pe un an, de nou are a se presenta și înscrie de membru societății prin alegere nouă.

În casuri de abateri comitetul decide în ședințe secrete, cari de regulă se țin în fiecare lună după adunare, în casuri de lipsă și de altă-dată.

Pentru aducerea decisiunii e de lipsă prezența cel puțin alor 9 membri de împreună cu conducătorul.

§. 26. Acei membri ordinari, cari afară de purtarea exemplară și-au câștigat merite în sfera societății, la recomandarea comitetului, în adunarea generală ținândă la începutul anului, se pot împărtași de premii sau alte distincțiuni.

(Va urma).

Țeara-Noastră.

Descrierea Ardealului spre mează-noapte dela Murăș,

de

Silvestru Moldovan.

(Urmare).

La Fântânele.

Aici regiunea este foarte încântătoare. De pe culmea muntelui ni-se deschid, în depărtări mari și în toate direcțiunile, cele mai frumoase priveliști. Spre meazăzi zărim contururile Munților Apuseni și munții dela isvorul Someșului-Rece, între cari Virful-Virfului, apoi Călineasa și mai spre răsărit coama puternică a Muntelui-Mare. Spre apus, în apropiere se înalță *Ficioraga*, apoi *Capul-Dealului*, la împreunarea riulețului Beleş cu Someșul-Cald și dincolo de ele vedem înșirându-se dealurile Jurcuței, până la munții Bihariei, între cari se înalță maiestatic puternica Vlădeasa. Spre meazănoapte-apus privirea ne străbate peste munții Calatei, până dincolo de valea *Crișului-Repede*, la *Meseș*, ale cărui contururi să perd în ceața albăstrie a depărtării. Spre meazănoapte, dincolo de Someșul-Cald se înalță muntele *Cionca*, cu muchea pleșuvă, apoi spre meazănoapte-răsărit, mai în apropiere, se extinde platoul *Mărișelului*, dealul *Măgurița* și ingrămădite în un șir des dealurile de pe Someșul-Cald; spre răsărit, între Răcățau și Someșul-Rece se estinde platoul *Măgurei*, ear' în dosul lui munții ce se rămuresc pe Someș în jos. Jur împrejur sântem încunjuțați cu o frumoasă regiune muntoasă, strățăiată de văile celor două Someșuri-gemene și de riulețele și păraiele, cari își varsă undele lor în ele.

Dacă călătorul rătăcitor pe aceste plaiuri își va fi săturat privirea în minunatele tablouri, ce i-se presintă de pe culmea muntelui la Fântânele, trebuie să-și aducă aminte, că în acest frumos loc Români au câștigat o frumoasă învingere asupra oastei ungurești, care în vara anului 1849 sub comanda lui Vasváry Pál, voia să calce munții dinspre Cluj și Huedin și să zdrobească pe Moți în propria lor patrie.

Dar' au mușcat în iarbă năvălitorii, după-cum le-a profetit *Iancu*, la întâlnirea ce o avusese la Vidra cu Vasváry.

Pe la începutul lui Iulie, 1849, când revoluția era în toiul ei, Vasváry a plecat pe Someș în sus cu o oaste de 3000 de oameni și cu 5 tunuri. Iancu fiind înștiințat, a trimis spre întimpinarea lor pe viteazul său tribun *Nicolae Corcheș* din Câmpeni, cu 300 de gardiști din cei mai viteji. Vasváry străbătuse până la Fântânele. Aici l-a întâlnit Corcheș cu mica lui ceată în 13 Iulie 1849 și după ce prin o dislocare strategică ingenioasă, ajutat de lăncerii Albăceni și de căpitanii din Mărișel și Măgura, formase un cerc în jurul lor, a dat ordinul de atac, nimicind în o luptă crâncenă pe cruzii năvălitori. Mulți prizonieri, tunurile și munițiunea și la 100 de boi au căzut în mâinile Românilor. Căile fiind rele, nimeni n'a putut scăpa. Vasváry a fost omorât de un toporaș și este înmormântat la Fântânele, împreună cu tovarășii săi căzuți în luptă. Mormântul lor se află la o parte dela calea, ce trece pe la Fântânele spre Mărișel.

Astfel Fântânelele sânt mărturie neperitoare a vitejiei Moților și sânt totodată un memento pentru aceia, cari voiesc să calce și să sugrume libertatea unui popor nobil și viteaz.

Dela Fântânele calea principală de munte ne conduce la *Mărișel*. Mărișelul este cea mai mare comună din munții de pe Someșuri. Are 2156 de locuitori, toți Români și se află pe podeiul, ce se extinde spre meazănoapte-răsărit dela Fântânele, între Răcătău, Someșul-Rece și Someșul-Cald, până înspre muntele *Ijar*. Casele comunei Mărișel sunt împrăștiate, ca și ale celorlalte comune de munte; ele se extind în văile celor trei riuri, cari mărginesc platoul, dar' cu deosebire în partea de cătră apus a platoului.

Calea, percurgând podeiul Mărișelului, urcă coastele muntelui *Ijar*, de unde se coboară în serpentine, peste *Dembul Caselor*, la comuna Someșul-Cald și de aci mai departe la Gilău.

Valea Someșului-Rece.

Afară de calea principală, care străbate munții de pe Someșuri pe la Fântânele și Mărișel, mai sunt și alte căi, pe cari putem ajunge la țeară pe ape în jos. Din regiunea isvoarelor Someșului, de pe la muntele Dames pleacă o cale de munte spre meazănoapte la *Măgura*. Ea urcă muntele *Runcul-râu* și trece pe lângă dealurile *Tomnaticul*, *Găureasa*, *Voinașul*, *Cruce* ș. a., cari despart valea Someșului-Rece de cea a Răcătăului, sosind astfel la *Măgura*. Valea superioară a Someșului-Rece, ca și ținutul dela isvoare, e puțin locuit. Cea dintâiu comună mai însemnată, de care dăm în cale, este *Măgura*, cu 1209 locuitori Români. Comuna *Măgura*, asemenea Mărișelului, se extinde împrăștiată pe un podeiu, mărginit de Someșul Rece și Răcătău. Acesta din urmă formează valea despărțitoare între cele două platouri. Podeiul *Măgurei* aparține Someșului-Rece, și este, ca și platoul Mărișelului, lipsit de arbori, dar' are o climă mai rece ca acela și peste tot e neprietenos, expus neîntrerupt vinturilor. El se extinde până la muntele *Mieilor*, al cărui braț *La Robești*, se află la punctul de împreunare al Răcătăului cu Someșul-Rece. Calea percurge platoul *Măgurei* și pe la *Robești* coboară în valea Someșului, străbătând pe ea în jos, în o direcție aproape paralelă cu calea ce duce dela Mărișel la țeară.

În valea Someșului-Rece se mai află, departe în jos, comuna *Someșul-Rece*, unde cele două Someșuri se apropie, împreunându-se nu peste mult la Gilău. Valea Someșului-Rece, deși are partii romantice, formate de pădurile ce o împrejmuesc, e săracă de rarități și priveliști mărețe. O raritate naturală de o frumusețe deosebită, se află în aretul *Măgurei*, la vărsarea riulețului *Valea Dumitrii* în Someș, la poalele dealului *Făget*. Apa Dumitrii înainte de a se împreuna cu Someșul formează o frumoasă cascadă triplă, aruncându-se peste trei terase, ce urmează treptat una după alta, cari însă nu se pot vedea toate trei deodată din un loc.

Mai bogat în peisagiuri și priveliști este ținutul învecinat spre răsărit cu Someșul, care desparte Someșul de valea *Ierii*. Prin ținutul acesta, alături de valea Someșului se află o nouă cale însemnată de munte, pe care urmându-o putem străbate din creștetul munților la țeară, în ținutul Clujului.

Călătorul, care vrea să treacă din valea *Arieșului*, dela *Lupșa* sau *Bistra*, în ținutul de pe Someșuri, trebuie să-și aleagă aceasta cale. Plecând dela *Lupșa* trecem peste coama Muntelui-Mare, ear' dela *Bistra* calea se așterne peste muntele *Balomireasa*, apoi pe la munții *Odpățina*, *Tina* și *Dumitreasa* spre muntele *Dobrin*. La muntele *Căpățina* se rămurește din ea spre stânga o cale secundară, care lăsând la o parte *Balomireasa* și isvoarele Someșului și trecând peste muntele *Lămâșoia*, ne conduce la *Albac*. (Va urma).

CRONICĂ.

La mormântul lui Vasile Moldovan. Din *Boziaș* 'i-se scrie *Gazetei*: Rămășițele pământești ale neuitatului Vasile Moldovan zac în cimiterul bisericii române gr.-cat. din *Boziaș*, la a cărei edificare răposatul 'și-a câștigat merite neperitoare. Un frumos și impunător monument de piatră, ridicat de membrii familiei, împodobește mormântul fericitului prefect de legiune (III.), care în anii viforoși ai revoluției, cu cuvântul și cu fapta a luptat de la început până la sfârșit în șirurile prime ale entusiștilor naționaliști dela 1848—49. — Duminecă, în ziua de 3/15 Maiu, inimi pătrunse de pietate și recunoștință față de memoria fericitului luptător, 'și-au adus aminte de el, și 'i-au înălțat monumentul, ear' colina de pământ sub care-ți zac osămintele, 'i-au presărat-o cu flori. O lată pantlică tricoloră a fost atârnată pe crucea monumentului; ea are pe o parte inscripția: „În amintirea zilei de 3/15 Maiu; 1848—1893“, pe cealaltă parte cuvintele: „Români, puneți-vă încrederea în voi înșivă“, cuvinte, cu cari neuitatul Român și entusiștul naționalist V. Moldovan 'și-a încheiat „Memoriile“ sale asupra anilor 1848—49.

Sărbarea de 10 Maiu în România. Ziua de 10 Maiu, aniversarea încoronării M. S. Regelui, a fost sărbătată cu ceremonia obișnuită, în toată România, mai ales în *București*. Orașul era împodobit cu verdeață și drapele.

La *Metropolie* s'a oficiat un *Te-Deum* și apoi M. S. Regele a primit defilarea trupelor; A. S. R. Principele *Ferdinand* a defilat în fruntea regimentului ce comandă, apoi a luat loc lângă M. S. Regele.

La orele 12^{1/2}, M. S. Regele și Principele *Ferdinand* s'au întors călări la palat.

A. S. R. Princesa *Maria*, care era însoțită de d-șoara de onoare *Cazimir*, urma în landou pe *Suveran* și pe *Augustul* seu soț.

— În *Cismighiu* copți de școală au înțonat coruri și după aceea au jucat jocul *o'ina* (un joc cu mingea). Sărbarea a fost din cele mai reușite, și lumea nu mai încăpea în grădină.

După ameză, pe la orele 3, a căzut o ploaie torențială însoțită de grindină, care însă a durat puțin. Pe seară timpul s'a îndreptat și seara orașul a fost iluminat. Lumea s'a retras târziu noaptea de pe strade.

— Din *Oraiova* ni-se scrie: 10 Maiu s'a sărbătat azi din inițiativă oficială cu o pompă deosebită. La 8 ore a. m. s'au întrunit în curtea salei *Barbu Ionescu*, elevii și elevele tuturor școalelor, unde în asistența autorităților civile și militare, s'a vorbit și s'a cântat imnuri naționale. La 10 ore s'a făcut *Te-Deum*. La 3 ore p. m. se continuă sărbarea la grădina *Bibescu*, după o bogată programă.

Neutralitatea României. „Monitorul Oficial“ publică următorul comunicat: În urma comunicărilor primite dela guvernele republicei Statelor-Unite ale Americii-de-Nord și a regatului Spaniei, se publică următoarea declarațiune, aprobată de M. S. Regele: „Guvernul M. S. Regelui României aduce la cunoștința tuturor, că el va observa cea mai strânsă neutralitate (nepărținare) în timpul războiului dintre Spania și Statele-Unite ale Americii-de-Nord. Guvernul M. S. Regelui aduce deosebi aminte cu această ocaziune tuturor cetățenilor regatului că, conform declarațiunii de mai sus, ei trebuie să se abțină de ori-ce faptă ce ar putea fi luată ca dușmă-

noasă unuia din statele beligerante, și că anume le este interzis prin lege a se înrola sub ori-ce titlu în armatele lor, precum nu le este iertat de a contribui la înarmarea sau la echipamentul unui vas de războiu“.

O pășesc ca și noi. Curia a respins recursul dat în procesul de presă al foii săsești *Bistritzer Zeitung*, pentru cunoscutul articol despre *Petö*. Doi redactori vor trebui să intre cât de curând în temniță. — Sașii sânt tractați de guvern ca și noi.

Broderie veche. În biserica română din *Rădăuți* (*Bucovina*) s'a descoperit o broderie scumpă, în fire de aur, care înfățișează înmormântarea lui *Christos*.

Această broderie a fost dăruită bisericii de *Alexandru-cel-Bun*, Domnul *Moldovei*, în 1409, când s'a zidit biserica.

Broderia este aproape neatinsă și inscripțiile dintr'însă sânt de o deosebită însemnatate istorică.

Clase românești paralele la Uceul din Suceava. Români din *Suceava* (*Bucovina*) au trimis o delegație la *Împăratul Francisc Iosif* cerându-i să poruncească guvernului, ca să întemeieze clase paralele românești, pe lângă liceul german din *Suceava*.

Delegația, condusă de dl baron *George Vasileo*, deputat în reichsrathul din *Viena*, a fost primită *Luna* trecută de cătră *Împărat*.

A fugit! Individul *Dessi Aladár*, care în noaptea de 1 spre 2 *Martie* tr. a împușcat în una din stradele *Sibiului* pe un păzitor de noapte și care *Sâmbăta* în 21 c. a fost condamnat la 8 ani temniță, *Duminecă* d. a., în 22 c., dinaintea ochilor păzitorilor, a fugit din temnița tribunalului de aici. Până în momentul de față încă n'a putut fi prins.

Finanți cari jefuesc. Trei neoași finanți unguri din *Curtici* au ajuns în strimtoare de bani, dar' „cuminți“ fiind au aflat mijlocul să-și câștige bani. Au stat în drumul țerei și pe cei dintâiu oameni pe cari nenorocirea 'i-a dus pe acolo, și cari au fost doi țărani români, 'i-au desbrăcat sub pretext, să caute dacă au tutun. Tutun nu au aflat, dar' au aflat bani și de acestia le trebuia lor. Au luat toți banii bieților oameni, și apoi le-au dat drumul, zicându-le că banii li vor căpăta în *Arad*, unde vor fi arățați pentru contrabandare cu tutun. A trecut o bunicică vreme, de când bieții oameni așteptau pe cap poporul promis. Dela o vreme oamenii 'și-au tras pe seamă, s'au dus la *Arad* se vadă ce minune din sânin va fi și aceasta și în chipul acesta s'a descoperit, că finanții au fost cei mai ordinari hoți, cari stau în drumul mare și jefuesc.

— De mai multă vreme își urma finanțul *Mészáros Dezö* opera sa de pungășie, fără-ca aceea să fi fost bătătoare la ochi. — Nu demult însă a fost prins. Modul lui de făcut bani era să sparie birtașii, că le ia concesiunea de vânzare, cari crezând vorbele finanțului îi dădeau totdeauna spre tăcere câteva bancnote. A fost osândit la două luni temniță.

Furături geniale. Săptămâna trecută am cetit în foile din *Posta*, că hoți necunoscuți au furat o dioramă, cu tot aparatul pentru luminat. Am rîs de dibăcia hoților, cari sigur vor fi fost vrednici urmași ai lui *Rozsa Sándor*. Acum apoi ne-a făcut și mai mare haz o nouă manoperă a dibacilor hoți. Într'una din nopțile trecute niște indivizi au intrat pe nesimțite în fonderia de aramă a

lui Beschorner și au furat două statue, cari au o greutate de mai multe măji. — Asta este apoi dibăcia, să fure lucruri mari, să le transporte cu caré și nimeni să nu știe, totul să se facă pe nesimțite. Harnici cavaleri și viteji oameni în ale — furatului.

Maghiarismele de nume urmează neconținut. În cel din urmă număr al foii oficiale cetim următoarea schimbare:

Vlasits Ferdinánd László, locuitor în Kaposvár, și-a schimbat numele — în Bálványosi.

Am vré să știm de ce dl *Wlassics Gyula*, ministru de culte și instrucțiune, se lasă în trecut în patriotism de colegul seu de același nume din Kaposvár? Până-când nația maghiară va mai suferi pe acest ministru cu nume *»străin sunător«*.

Nouă obrăznicie a deregătorilor unguiri. Cetim în „Epoca“ următoarele: Un prieten al dlui Dr. Istrati, profesor la univ. din București, plecând în străinătate îi scrie între altele următoarele:

„Acum să vă povestesc un fapt, care are să vă intereseze. Când am trecut granița la Predeal, deregătorul unguir de la vamă m'a obligat să-i arăt foile ce aveam în buzunar și pe cari le cumpărasem, ca să am de cetit pe drum. Aveam: „Epoca“, „Adevărul“, „Dreptatea“ și „Universul“ și mi-le-a oprit pe toate spunându-mi, că nu este iertat a călători în trenurile unguirești cu gazete românești. N'am putut ajunge la nici un rezultat, cu toate protestările mele“.

Obrăznicii unguirești!!

Avis. Primim din Hațeg următorul avis: „Societatea pentru crearea unui fond de teatru român“ își va ține adunarea generală în ziua de Rusalii aici în Hațeg, pentru care scop cetățenii acestui opid s'au constituit în secțiuni, ca se poată face plăcute tuturor oaspeților momentele petrecute aici. Deci pentru primire și încuarterare sunt poziți toți P. T. oaspeți, cari voesc a lua parte la această sărbătoare, ca să se înștiințeze la subscrierul încă de timpuriu — cel mult până la 2 Iunie a. c. st. n., spre a pute lăsa dispozițiunile necesare pentru încuarterare. Hațeg, 18 Maiu 1898. *Nicolae Sânzian*, președinte.

Concert. „Corul vocal al bisericii gr.-or. române din Hunedoara“, sub conducerea dlui învățător *Ilie Mihaiu* aranjază Sâmbătă seara, la 16/28 Maiu 1898, în pavilionul hotelului „Strauss“ concert împreună cu dans. Începutul la 7^{1/2} ore. Prețul de intrare: Locul I. 80 cr., Locul II. 60 cr., Parterre 40 cr. Venitul curat e destinat în favorul bis. gr.-or. din Hunedoara. Programa: 1. „Uite mamă“, cor bărbătesc de G. Dima. 2. „Moțul la drum“, cor bărbătesc de I. Vidu. 3. „Noaptea“ (melodie franțozească), cor bărbătesc. 4. „Neguțătorul și nărodul“, dialog predat de 2 coriști. 5. „Cântec vânătoresc“, cor bărbătesc de Tudor de Flordor. 6. „Doina Oltului“, solo, cântată de învățătorul dirigent *Ilie Mihaiu*. 7. „Hai leliță sus la viae“, cor bărbătesc de D. Cupșa.

Trecerea principelui Bulgariei. Dela nașterea micului principe Boris, se vorbește despre trecerea principelui Ferdinand al Bulgariei la religiunea ortodoxă. Acum se vede, că în curând svonul se va face fapt, pentru-că însuși principele a spus aceasta. Causa, că afacerea aceasta s'a reînnoit atât de grabnic, este Țarul, care a zis, că numai ca ortodox va recunoaște pe Ferdinand de principe al Bulgariei.

Despărțământul Seliște al „Asociațiunii“ își va ține adunarea anuală a treia zi de Rusalii, adecă în 7 Iunie c. la 11 oare a. m. în comuna *Apoldul-mic*, cu un program variat, pe care îl vom publica în numărul viitor. Rugăm pe iubii nostri țărani și oameni dela țeară din acest despărțământ a lua parte cât mai mulți la această adunare culturală.

Pe urmele Turcilor. Sâmbătă earăși au ocupat Grecii *Tricala*. Zona a doua este deja cu desevlșire liberă de Turci. Se anunță, că ținuturile ocupate de Turci sânt grozav de devastate, așa, că ei lasă în urma lor numai ruine.

Arme Muntenegrului. O știre mai nouă din Rusia vestește, că din grația Țarului Rusiei, în curând se vor expeda de nou 50.000 de puști cu repetiție, pentru miliția Muntenegrului.

Mulțumită. Prin aceasta aduc mulțumită mult onoratului comitet central al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“, că a binevoit a da 6 bucăți din opurile *Povesti din popor* și *Higiena copilului*, care le-am împărțit la 3 inși, anume la *Simion Vaidianu*, *Mureșan Nicon* și *Gligore Șoptereanu*. Ear' din „Biblioteca pentru toți“ pe speșele mele am dat 6 volumașe, ear' la numiții. Primească onor. com. central al „Asociațiunii“ cea mai profundă mulțumită. Iclânzul, 3 Aprilie st. n. *Dumitru Iclenzan*, june plugar.

Sămănături nimicite. De pe Câmpie ni-se scrie, că hotarul Bandului cu toate sămănăturile, se află în tristă stare în urma ploilor și vremilor nepriincioase. O însemnată parte a bucatelor s'au nimicite.

Culmea nerușinării. „Ellenzék“ în numărul seu mai nou între știrile zilei face o însinuare pe cât de absurdă pe atât de nerușinată la adresa studenților români din Cluj. Scrie adecă, că în o ospetărie din Cluj, niște studenți români, ar fi necinstit un portret de al Maieștăței Sale, ce era atârnat în părete, sftrticându-l în bucăți, pentru-că afirmativ Maieștatea Sa era reprezentat în „disz-magyar“ — și ar fi făcut mari scandale spărgând glăji și ferestri. După-cum ni-se scrie din Cluj, scrisese foii unguirești sânt minciuni cutezate. Ospetăria în care afirmativ s'a petrecut scandalul, e un local atât de josnic, în care studenții români nici-când nu umblă, și notița din chestiune are scopul pervers de a blama studențimea de aici. Se vede, că foile unguirești după-ce ne presentă „nepatriotici“ vrea să ne facă și antidinastici. Minciunile lor însă sânt prea cutezate decăt să le creadă cineva.

Durere „grandomană“ unguirească. Acum le vine Ungurilor în minte să se plângă, — satul arde și baba se pieptenă, — că le pierde aristocrația, cu deosebire cea din Ardeal. Înainte cu 30 ani — zice o foaie unguirească — aveam vre-o 60 de familii de grofi și de baroni în Ardeal și acum la jumătate din aceste le-a perit seminția și averile mari ale lor ajung în mâni străine. Să vede, că ce judecată serioasă au Ungurii, acum, când atâtea miserii sociale ale lor, primejdii amenințătoare ale socialismului și lipsa de pâne, cari preocupă întreagă Europa, ei grandomanii cumiști se ocupă cu aceea, că le pierde aristocrația. Ce ironie a judecăței!

Din Seliște ni-se anunță, că în noaptea de Sâmbătă spre Duminecă au dispărut fără de urmă din islazul comunei, șapte cai, cari pășunau acolo cu alți cai împreună. E dovedit că caii au fost furați, pentru-că erau puși în fiere, și fierele au fost găsite, tăiate, pe locul de pășune. Păgubașii, șapte proprietari din Seliște, au anunțat cazul autorităților și roagă pe calea aceasta pe cei-ce ar fi aflând vre-o urmă de acesti cai, să li-o facă cunoscut prin primăria din Seliște.

Luptă de tauri. În Madrid a fost zilele trecute o mare sărbătoare națională: luptă de tauri, a cărei venit se folosește pentru construirea de vase noue de războiu. Arena a fost ticsită de lume. Cam vre-o 16.000 de privitori au luat parte. Cel mai ieftin loc a costat 25 de pesete. Venitul curat a fost peste 200.000 de pesete. Regina-regentă și-a plătit loja cu 10.000 de pesete. Înșuflețirea a fost colosală. De pe vremea regelui Alfonso al III-lea nu a fost așa o sărbătoare la luptele de tauri. Când s'a isprăvit lupta, a cărei victimă au fost 12 tauri și 35 cai, o ploaie de flori a copleșit arena.

Dinamită furată. În comuna Cușteiu făptuitori necunoscuți au furat zilele trecute vre-o două sute chilograme de dinamită și 1200 de cartușe. Se suspicionează socialiștii agrari.

Loc deschis. *)

Mulțumită publică.

De nou ni-s'a dat plăcuta ocaziune, ca să înregistrăm în coloanele acestei foi ospitale faptele laudabile ale unor bărbați, cari prin dărniciile lor, pentru scopuri adevărate creștinești, au excitat în comuna noastră oare și-care emulațiune.

Acei bărbați generoși sânt d-nii Ioan și Dimitrie Canidachy, proprietari din Orșova și de present comercianți de rimători în Steinbruch.

Înțelegând, că comuna noastră bisericască intenționează întreprinderea renovării radicale a cimiterului, însă neavând mijloacele de lipsă, lucrarea se va mai amîna, d-lor, prin nobilul zel, ce-i caracterizează, făcără comunei bisericăști o mare surprindere și nespuse bucurie, trimitând pentru renovarea cimiterului, primul 1000 fl. v. a. zi: o mie de florini, ear' al doilea 200 fl. v. a.

Comitetul parochial, luând cu multă plăcere act despre aceste donațiuni atât de însemnate, ce au menirea de a forma privatul șiroaielor de lacrimi, cari se varsă neconținut pe mormintele moșilor și strămoșilor noștri, a decis, ca faptele aceste generoase și pline de pietate să se dea publicității, ear' dlor donatori Ioan și Dimitrie Canidachy, a le exprima și pe această cale mulțumita cea mai cordială, implorând totodată Pronia divină, că pentru faptele lor atât de umane, să le răsplătească însutit și să-i susțină ani îndelungați spre fala comunei noastre bisericăști.

Orșova, la 24 Aprilie v. 1898.

George G. Ioanovici, preș. com. paroch. *Traian Hențu*, not. com. paroch.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica aceasta redacția nu primește răspunderea.

POSTA REDACȚIEI.

B. N. și R. în Ploiești. E o întreprindere jido-vească; noi avem puțină încredere în ea.

I. P. în Zoltan. Pentru articoli amintiți adresează-te la: kir. Állami nyomda în Budapesta.

Pentru redacție și editură responsabil: *Andrei Baltes*. Proprietar: Pentru „Tipografia“ societate pe acțiuni: *V. H. Dressnandt*.

Calindarul săptămânei.

Zilele	Calindarul vechiu	Calind. nou	Soarele
	Duminica ss. Părinți, gl. 6, sft. 10.	rés. ap.	
Dum.	17 Apost. Andronic	29 (+) Rosalile	4 15 7 45
Luni	18 Muc. Teodot	30 (+) L. Ros.	4 15 7 45
Mărti	19 S. Muc. Patrichie	31 Angela	4 14 7 46
Merc.	20 Mart. Talaleu	1 Iunle Nicod.	4 13 7 47
Joi	21 (+) SS. Con. și Elena	2 Erasmus	4 12 7 48
Vineri	22 Muc. Vasilisc	3 Clotildia	4 11 7 49
Sămb.	23 C. P. Michail Măr.	4 Florian	4 10 7 50

Tirgurile din săptămâna viitoare după căl. vechiu.

Luni, 18 Maiu: Miheș, Zetoleaca.

Luni, 18 și Marți, 19 Maiu: Sobeșul-săseșc (trg de oi).

Marți, 19 Maiu: Monor.

Mercuri, 20 Maiu: Bachnea, Capolnoc-Mănăstur, Lechința.

Joi, 21 Maiu: Boziod, Dej, Făgăraș, Zam, Zernești.

Vineri, 22 Maiu: Barot, Cămpeni, Zălau.

Sămbătă, 23 Maiu: Orăștio.

Duminică, 24 și Luni, 25 Maiu: Beclean.

„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.

A ășit de sub tipar:

Insoțirile de credit

împreunate cu

Insoțiri de consum, de vânzare, de vilei, de lăptării etc. și Instrucțiunile trebuincioase.

Îndreptare practică

pentru

înființarea și conducerea de astfel de insoțiri

de

F. W. RAIFFEISEN.

Edițiunea a V-a:

Traducere autorizată de

Dr. Aurel Brote,

directorul băncii gen. de asigurare m. „Transilvania“

EDITURA

„Revizuii rom. de agricultură din comitatul Sibiiului“.
(280 pagini mari).

Cartea costă 80 cr. (cu porto postal 90 cr. recomandată 1 fl.) și se poate cumpăra dela

„Tipografia“,

soc. pe acțiuni în Sibiu.

Cele mai nobile

Vinuri de pe colinele Ardealului

(curate) [1054] 8-20

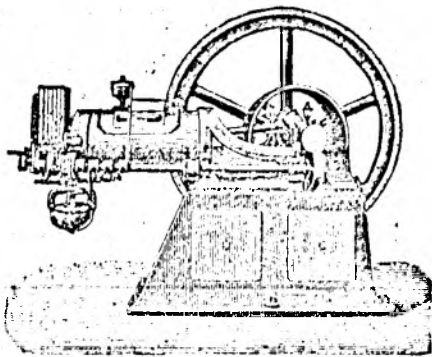
din vestitele pivnițe ale lui

IOSIF B. TEUTSCH

in Sighișoara,

se pot căpăta în Sibiu la **JOHANN BILLES.**

Benzinul este liber de dare în aplicarea industrială și la economia de câmp!

Langen & Wolf,

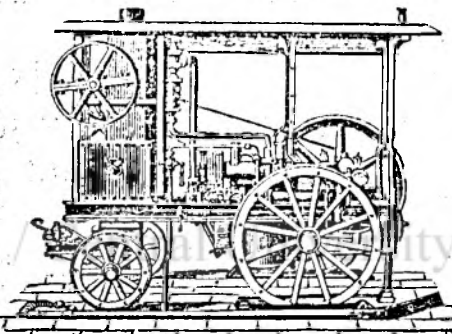
fabrică de motori cu gaz

Viena, X., Laxenburgerstrasse 53,

recomandă renumitele în toată lumea

motore originale „Otto“

pentru gaz și benzin. Excelent de potrivite pentru ori-ce industrie. Cea mai mică consumație de gaz și material combustibil față cu alte construcțiuni.

Locomobile cu benzin „Otto“

recunoscută ca cea mai bună și mai ieftină putere motorică pentru ori-șice economie.

Nici mașinist, nici schintei, nici pericol de foc, totdeauna gata de pornit!

Desemnuri, prospecte și proiecte de spese gratis!

Representanți pentru Ardeal:

[900] 5-12

Theil & Freyler în Sibiu.

Fabrică de casse.

Subscrișul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în com-merciu, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pan-terate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rata.

Lista prețurilor gratis și franco

Instalare de lumînă Atycelen.

Gustav Moess,

[480] 14-

fabrică de casse în Sibiu,

strada Poplăcii-mare Nr. 8.

Dr. Vuia,

medicul

băilor herculane (Mehadia)

a sosit în băi și ea în alți ani va
sta toată vara acolo. [1191] 1-3

Hârtie
pentru
scrierea de model la examen
(Propise)

se află de vânzare la
„Tipografia“, soc. pe acțiuni, Sibiu.
100 bucăți 65 cr.

A apărut la

„Tipografia“, soc. pe acțiuni în Sibiu

Cartea Stuparilor săteni

de
Romul Simu, învățător.

Cu mal multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea
„Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibului“

Prețul 85 cr. plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folositoare a umplut un gol adânc simțit în literatura stupăritului. Broșura este scrisă de un fruntaș învățător, stupar priceput. Ea tractează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlile noastre de tot soiul.

Se vinde la

„Tipografia“,
societate pe acțiuni în Sibiu.

Adese-ori premiat.

Pivnița Mönchhof

cu renume din anul 1884 cu ocazia marilor sărbări populare în
amintirea migrațiunii Sașilor înainte de șapte sute de ani

oferă

bune vinuri de masă ardelenesti și de Magyarad:

Vin bun de masă ardelenesc	40 cr.
„ Rhein-Risling „ din pivnițele baronului Szentkereszty	46 „
Pinogris	70 „
Mädchentraube, dela Bläjel din 1889	70 „
Bika-vér ales, roșu	80 „
Oporto din pivnița baronului Szentkereszty	80 „
Transport din străinătate	1 fl. 20 „
Transport din Ardeal	80 „
Malaga spaniol veritabil, foarte fin	2 fl. — „

Mai departe toate soiurile vin de sticle din țeară și străinătate.

Afară de casă costă cel de 40 numai 36 cr.

Vânzătorii în oraș și mai ales la țeară

capătă cu preț moderat. [886] 12-12

Bun oțet de vin pro litru 30 cr.

Ludwig Fronius, negustor de vinuri, Sibiu.

Adese-ori premiat.

„ARIEȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII,

înființată de 11 ani

în Turda (Torda), comitatul Turda-Arieș (Aranyostorda).

1. Primește depuneri spre fructificare, atât dela particulari, cât și dela corporațiuni cu 6%, dacă banii depuși nu se scot în timp de un an, sau în timp și mai îndelungat, solvînd în cazul acesta institutul și darea erarială după depuneri. Pentru depunerile făcute pe timp mai scurt sau nedeterminat încă se dau 6%, dar' darea erarială are să o solvească deponentul.

Depuneri până la suma de 100 fl. se pot ridica ori-când. Sume mai mari sînt de a se însinua spre abzicere prealabil și anumit, sume: dela 100 până la 500 fl. cu 15 zile, dela 500 până la 1000 fl. cu 30 zile, și dela 1000 până la 2000 fl. cu 45 zile înainte. Permițînd starea cassei, depunerile se răsplătesc îndată și fără abzicere. Depuneri și ridicări se pot face și prin postă și se resoalvă cu reîntoarcerea ei.

2. Acoardă credit pe lângă cambii și obligațiuni cu caventi.

3. Dă împrumuturi pe lângă siguranță ipototecară și pe efecte.

4. Acoardă credite fixe pe lângă întabulare pe realități și case.

5. Și cumpără spre scopul plasării efecte publice, pe cari în cas de lipsă le poate lombarda.

Turda, în 21 Aprilie 1898.

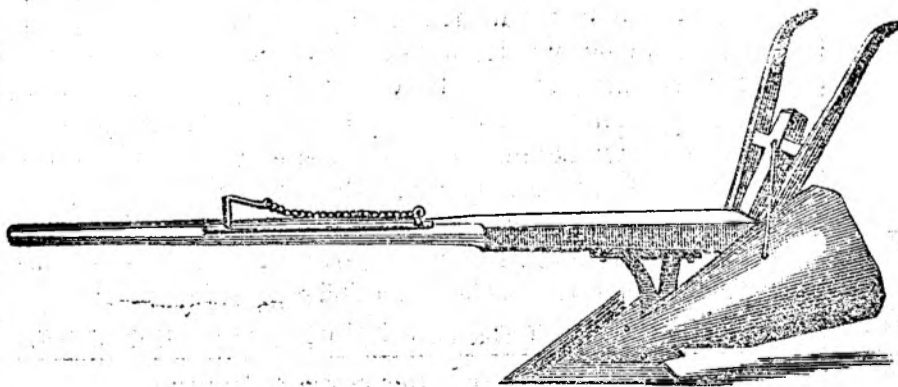
[1019] 11-60

În numele direcțiunii:

Iuliu Bardosy, președinte.

Ioan Mesaroș, vicepreședinte.

Fondat 1857.

mai multe sisteme, mașini de sămănat cucuruz, napi și grâu, grape de muschiu și diagonale, teascuri de oleiu și mașini de măcinat semințe de oleiu, mașini de îmblătit, ciururi de sortat (triere), precum și toate mașinile agricole, cunoscute deja, despre calitatea eminentă.

Pentru bunăitatea produselor mele garantez în mod extins.

Cataloage ilustrate franco și gratis.

Mașini și unelte pentru fauri și lăcătari.

[707] 6-22